

Nader onderzoek vleermuizen

In het kader van de Wet natuurbescherming

Plangebied: Speeltuinlocatie, Van Kinsbergenstraat, Dordrecht

Opsteller(s): M.S. de Haan

ecoresult
ecologisch advies en onderzoek

Nader onderzoek vleermuizen

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon	
Plangebied	Speeltuinlocatie, Van Kinsbergenstraat, Dordrecht
Opsteller(s)	M.S. de Haan
Datum	07-12-2021
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20211206v01
Aantal pagina's	18
Opdrachtgever	Ingenieursbureau Drechtsteden
Contactpersoon	D. Goossen
Kwaliteitscontrole	K.J. van Veen & F.A. van Meurs
Wijze van citeren	Haan, M.S. de, 2021. Nader onderzoek vleermuizen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Speeltuinlocatie, Van Kinsbergenstraat, Dordrecht. Kenmerk: ER20211206v01. Ecoresult B.V., Alblasterdam
Ecoresult B.V. Edisonweg 10- unit 320 2952 AD Alblasterdam 078 75 184 12 info@ecoresult.nl www.ecoresult.nl	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Onderzoeksvragen	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Omschrijving plangebied	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Beschrijving	5
2.3	Geplande ingrepen	6
2.3.1	Omschrijving werkzaamheden	6
2.3.2	Werkplanning, werktijden en realisatieperiode	6
2.3.3	Methode uitvoering: materieel en werkwijze	6
2.3.4	(Ontwerp)tekening	6
3	Onderzoek beschermde soorten	8
3.1	Werkwijze	8
3.2	Volledigheid onderzoek	8
3.2.1	Algemeen	8
3.2.2	Vleermuizen	9
4	Resultaten nader onderzoek	10
4.1	Vleermuizen	10
4.1.1	Gewone dwergvleermuis	10
4.1.2	Ruige dwergvleermuis	11
4.2	Conclusie onderzoeksresultaten	12
5	Effectbeoordeling	13
5.1	Gewone dwergvleermuis	13
5.2	Ruige dwergvleermuis	13
6	Maatregelen	14
7	Conclusies en aanbevelingen	15
7.1	Conclusies	15
8	Geraadpleegde bronnen	16
8.1	Literatuur	16
8.2	Internet	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Ingenieursbureau Drechtsteden heeft Ecoresult B.V. een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in het plangebied: Speeltuinlocatie, Van Kinsbergenstraat, Dordrecht. De aanleiding van dit verzoek is de sloop en nieuwbouw (zie verder paragraaf 2.3). Uit een verkennend veldonderzoek uitgevoerd door Ecoresult B. V. in 2020¹ is gebleken dat in de woningen potenties aanwezig zijn voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis). Zodoende was nader onderzoek naar deze soortgroepen noodzakelijk om te vast te stellen of deze soorten inderdaad aanwezig zijn en zo ja, hoe in het kader van de Wet natuurbescherming gehandeld dient te worden. In voorliggende rapportage worden de onderzoeksresultaten beschreven.

De resultaten van voorliggende rapportage zijn drie jaar geldig. Mochten de voorgenomen ontwikkelingen wijzigen dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

1.2 Onderzoeksvragen

In het onderzoek worden 5 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn vleermuizen aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor vleermuizen?
3. Blijft de functionaliteit van vaste rust- of verblijfplaatsen en/of het essentiële functionele leefgebied behouden?
4. Is ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk?
5. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?

1.3 Leeswijzer

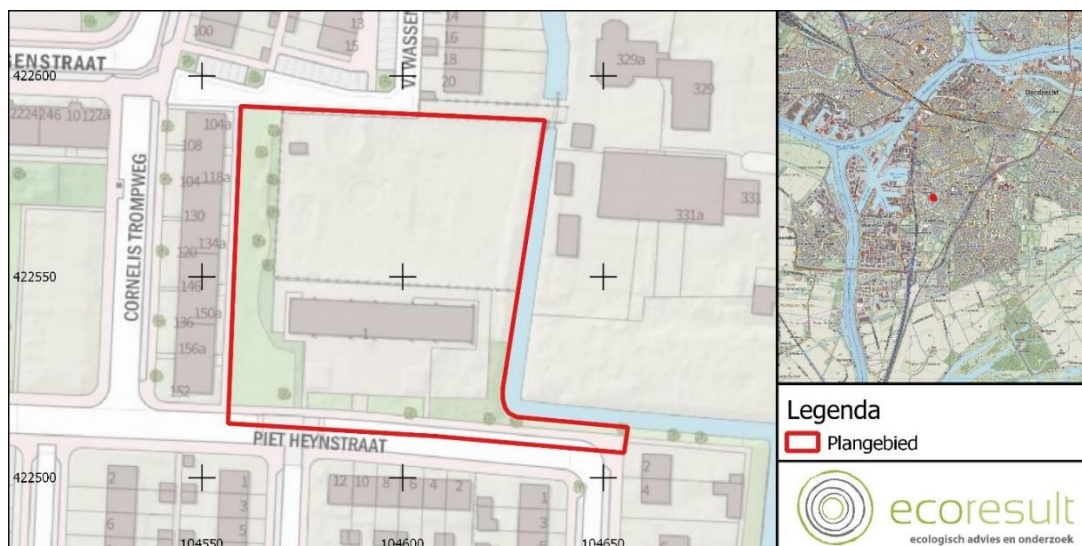
In deze rapportage worden allereerst het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna volgt een beschrijving van de werkwijze van het onderzoek, de resultaten van het onderzoek en een effectbepaling van de geplande werkzaamheden. Aansluitend wordt beschreven welke maatregelen genomen dienen te worden negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Er wordt afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

¹ De Vries, 2021

2 Omschrijving plangebied

2.1 Algemeen

Het plangebied voor deze quickscan omvat een speeltuin inclusief bebouwing gelegen aan de Piet Heynstraat 1, Dordrecht, gemeente Dordrecht, provincie Zuid-Holland (zie Figuur 1).

Figuur 1: Ligging plangebied en het onderzochte gebied, voor regionale ligging zie kaartinzet rechtsboven (Bron: PDOK)

2.2 Beschrijving

Het plangebied bestaat uit een besloten speeltuin met een school waarin een multifunctioneel centrum is gevestigd.

- De school (bouwjaar 1960²) bestaande uit 1 woonlaag heeft bakstenen buitenmuren met een luchtspouw. Open stootvoegen zijn afwezig. Op een paar plaatsen zijn ventilatievoegen aanwezig vlak boven de grond.
- De school heeft een plat dak, wat is afgewerkt met een houten dakbekisting en een metalen dakstrip.
- Het dak is bedekt met een oude grind, waartussen zich veel mos bevindt.
- Tussen de buitenmuren en deze bekisting bevinden zich op een aantal plekken smalle kieren.
- Tussen de buitenste daklat en het geel geverfde deel van de houten dakbekisting bevinden zich meerdere kleine openingen in het houtwerk.
- De delen van de dakbekisting boven de muren met kozijnen steken iets uit. De onderzijde van het overstekende dakdeel bestaat uit een open latten structuur waartussen brede kieren aanwezig zijn.
- Aan de oostzijde van het gebouw bevinden zich 2 oude metalen containers en een houten schuur die tegen de buitenste container is aangebouwd.
- De schuur is geheel opgetrokken uit enkellaags hout.

² <https://bagviewer.kadaster.nl/>

- Het dak van de schuur is grotendeels verrot.
- De speeltuin is niet meer in gebruik en is omgeven door een metalen hekwerk.
- In de speeltuin bevinden meerdere speeltoestellen, een voetbalveldje met doelen en een vijver.
- De vijver is erg ondiep en heeft een betonnen bodem en zijkant.
- Rondom de speeltuin bevinden zich meerdere struikenhagen (klimop en coniferen).
- Aan de westzijde van de speeltuin bevinden zich meerdere hoge smalle bomen, waarin veel vogelnesten aanwezig zijn. Ook zijn hier meerdere struiken aanwezig.
- Aan de oostzijde bevinden zich meerdere kleine bomen, struiken, klimophagen en meerdere vaste planten.
- De bodem van de speeltuin betreft kleigrond met op een aantal plaatsen zandige delen. De bodem is vrijwel geheel begroeid met gras en diverse lage vaste planten.
- Aan de speeltuinzijde van de school bevindt zich een strook wat betegeld is.
- Aan de voorzijde van het gebouw bevindt zich een groot betegeld plein.
- Aan de straatzijde van het betegelde plein bevinden zich enkele lage bomen.
- Aan de zuidoostzijde van het gebouw bevindt zich een kleine bosschage bestaande uit lage struiken, struikenhagen en meerdere bomen.
- Aan de oostzijde van het plangebied bevindt zich een smalle ondiepe onbeschoeide sloot waar langs meerdere grote bomen aanwezig zijn.
- Straatverlichting is aanwezig in en rondom het plangebied door middel van lantaarnpalen.

De flats aan de westzijde van het plangebied zijn inmiddels gesloopt.

2.3 Geplande ingrepen

2.3.1 Omschrijving werkzaamheden

Binnen het plangebied staan de volgende werkzaamheden gepland:

- Het verwijderen van de hele speelterrein.
- Het slopen van de school.
- Het kappen van meerdere bomen en struiken.
- Het bouwrijp maken van het hele terrein.
- Het bouwen van 14 woningen.
- Het aanleggen van meerdere parkeerplaatsen.
- Het aanleggen van een nieuwe openbare speeltuin in het oostelijk deel van het plangebied.

2.3.2 Werkplanning, werktijden en realisatieperiode

Een gedetailleerde planning is nog niet beschikbaar. Een doorlooptijd van de werkzaamheden is nog niet bekend. De planning is deels afhankelijk van de conclusies uit voorliggende rapportage.

2.3.3 Methode uitvoering: materieel en werkwijze

De exacte invulling is nog niet bekend.

2.3.4 (Ontwerp)tekening

Een ontwerp-tekening is te zien op Figuur 2.

Figuur 2: Tekening van de nieuwe situatie van het plangebied (geel omlijnd) en de omliggende omgeving. Bron: Dordrecht Vakgroep Stedenbouw.

3 Onderzoek beschermde soorten

3.1 Werkwijze

De volgende soorten/soortgroepen zijn onderzocht:

Vleermuizen: Onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen (zomer-, kraam- en paar- en winterverblijfplaatsen) van vleermuizen (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis) binnen het plangebied conform de condities en methodiek van het meest actuele vleermuisprotocol (Vleermuisprotocol 2021).

In Tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de onderzoeksmomenten, weersomstandigheden en betrokken ecologisch deskundigen tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken. Alle betrokken deskundigen hebben aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van vleermuizen. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder goede weersomstandigheden, conform het Vleermuisprotocol 2021.

Datum	Type onderzoek	Zon op Zon onder	Moment	Onderzoekers	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Windkracht (Bft)
08-06-2021	Zomer- kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Onder: 21:57	21:45 – 23:45	L. Boon	13	2	ZW1
13-07-2021	Zomer- kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Op: 05:23	03:25 – 05:25	L. van Drongelen	14	0	N1
19-08-2021	Paarverblijfplaatsen, Winterverblijfplaatsen functioneel leefgebied	Onder: 20:56	23:30 – 01:30	L. van Drongelen	14	0	NO1
20-09-2021	Paarverblijfplaatsen, Winterverblijfplaatsen functioneel leefgebied	Onder: 19:44	21:00 – 23:00	A. Meijer	12	0	NO2
*Onderzochte vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis							

Tabel 1: Onderzoek momenten vleermuisonderzoek en weergegevens met eigen waarnemingen in het veld.

3.2 Volledigheid onderzoek

3.2.1 Algemeen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor die soort(groep) geldende standaarden. De onderzoeksperiode voor al de betreffende soorten is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een

ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook invulling gegeven.

3.2.2 Vleermuizen

Het is aannemelijk dat te allen tijde 75% van het plangebied te goed te overzien was. Het plangebied had een overzichtelijke indeling met lange kijklijnen. Ook liepen de ervaren onderzoekers constant rond waardoor zij konden inspelen op de actuele situatie. Vanaf de belangrijke observatie knooppunten konden zowel de lange delen van de complexen als de kopgevels goed worden overzien. De aandacht voor het vleermuisonderzoek is hoofdzakelijk uitgegaan naar het te slopen gebouw. Hier waren de potenties voor vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Door constant door het plangebied heen en weer te lopen kan in een kort tijdsbestek het aantal en de locatie van de verblijfplaatsen worden gelokaliseerd.

Voor het onderzoek naar paarverblijfplaatsen was 1 onderzoeker voldoende. Het baltsgedrag wordt vertoond voor langere perioden op een avond. Door constant door het plangebied heen en weer te lopen kan in een kort tijdsbestek het aantal en de locatie van de paarterritoria worden gelokaliseerd.

Gedurende de ronden in de periode mei - juli lag met name de focus van het onderzoek met name op het plangebied. Gedurende de najaar ronden is een groter gebied rondom het plangebied onderzocht op aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Bij onderzoek naar vleermuizen zijn onderzoekers bij elk onderzoek uitgerust met:

- Batdetectors (Petterson D240X),
- Opnameapparatuur voor de batdetector (Edirol),
- Verrekijker,
- Zaklamp.

4 Resultaten nader onderzoek

4.1 Vleermuizen

Gedurende de veldonderzoeken zijn in totaal twee vleermuissoorten waargenomen (zie Figuur 3):

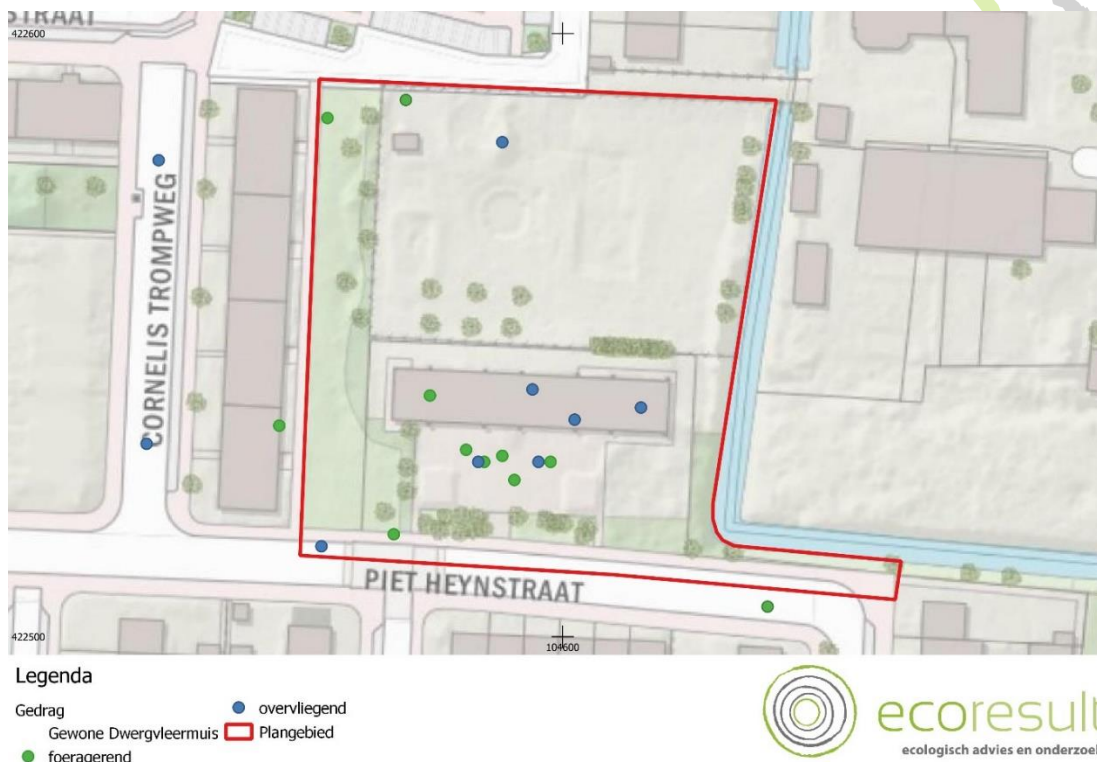
- Gewone dwergvleermuis.
- Ruige dwergvleermuis.

Figuur 3: In en rondom het plangebied aangetroffen soorten vleermuizen. Kaartbron: Openstreetmaps

4.1.1 Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken in het kader van het vleermuisonderzoek (Tabel 1) werden 18 waarnemingen van gewone dwergvleermuizen verricht (zie Figuur 4): 16 in het voorjaar en 2 in het najaar.

Figuur 4: Waarnemingen van gewone dwergvleermuis en waargenomen gedrag. Kaartbron: Openstreetmaps

Vaste rust- en verblijfplaatsen

- Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig.
- Buiten het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Functioneel leefgebied

- Het plangebied wordt diffuus gebruikt als vliegroute. Overvliegende dieren zijn met name waargenomen tijdens het voorjaar, zonder dat er vaste structuren werden gebruikt. Een essentiële vliegroute is afwezig.
- De bomen in en rondom het plangebied worden gebruikt als foerageergebied voor de dieren. Het foerageergedrag is kortstondig en er zijn niet structureel grote aantallen foeragerende dieren waargenomen.

4.1.2 Ruige dwergvleermuis

Tijdens het onderzoek is binnen en rondom het plangebied een enkele waarneming verricht van ruige dwergvleermuis. Het betreft een foeragerend, snel overvliegend exemplaar. Vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied zijn derhalve afwezig.

4.2 Conclusie onderzoeksresultaten

- Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.
- Het plangebied fungeert als niet-essentieel functioneel leefgebied van vleermuizen.

5 Effectbeoordeling

5.1 Gewone dwergvleermuis

Binnen en grenzend aan het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van gewone dwergvleermuis aanwezig. Negatieve effecten zijn derhalve uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor ruige dwergvleermuis of het treffen van aanvullende maatregelen is niet nodig.

5.2 Ruige dwergvleermuis

Binnen en grenzend aan het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van ruige dwergvleermuis aanwezig. Negatieve effecten zijn derhalve uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor ruige dwergvleermuis of het treffen van aanvullende maatregelen is niet nodig.

6 Maatregelen

Binnen en grenzend aan het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van vleermuizen aanwezig. Negatieve effecten zijn derhalve uitgesloten. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor vleermuizen of het treffen van aanvullende maatregelen is niet nodig.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

In opdracht van Ingenieursbureau Drechtsteden heeft Ecoresult B.V. een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in het plangebied: Speeltuinlocatie, Van Kinsbergenstraat, Dordrecht. De aanleiding van dit verzoek is de sloop en nieuwbouw. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op vleermuizen. De Wet natuurbescherming kan hierdoor worden overtreden.

In voorliggend hoofdstuk zijn de aangetroffen potenties en vervolgstappen uitgesplitst in onderstaande tabel. Voor een nadere uitwerking wordt verwezen naar Hoofdstuk 4 (Resultaten onderzoek), Hoofdstuk 5 (Effectenbeoordeling) en Hoofdstuk 6 (Maatregelen).

Soort	Functie plangebied	Aantal	Negatief effect	Ontheffing nodig	(Mitigerende) maatregelen	(Mitigerende) maatregelen (aantal)
Gewone dwergvleermuis	Niet-essentieel foerageergebied en vliegroute	n.v.t.	Nee	Nee	Nee	Nee
	Verblijfplaatsen	0	Nee	Nee	Nee	Nee
Ruige dwergvleermuis	Niet-essentieel foerageergebied en vliegroute	n.v.t.	Nee	Nee	Nee	Nee
	Verblijfplaatsen	0	Nee	Nee	Nee	n.v.t.

Tabel 2: Onderzochte en/of aangetroffen beschermde soorten en vervolgstappen

Overige aanbevelingen met betrekking tot vrijgestelde soorten en vogels, zoals benoemd in de quickscan³ blijven van kracht.

³ De Vries, 2021

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 Literatuur

Vries, K. de, 2021. Quicksan. In het kader van de Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening Zuid-Holland. Plangebied: Speeltuinallocatie, Van Kinsbergenstraat, Dordrecht. Rapportkenmerk: ER20210330v02. Ecoresult B.V., Dordrecht.

8.2 Internet

PDOK (Publieke Dienstverlening Op Kaart)

<https://www.pdok.nl/>

Kennisdocumenten

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Vleermuisprotocol 2021

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Bijlage 1 Voorwaarden ontheffing

Een ontheffing (of een vrijstelling) kan uitsluitend worden verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

1. Geen andere bevredigende oplossing:
 - De vraag of er een bevredigende andere oplossing is, bestaat uit drie delen:
 - Wat is het probleem of de specifieke situatie waarom de handeling plaatsvindt?
 - Zijn er andere oplossingen voor dit probleem?
 - Indien er andere oplossingen zijn, welke gevolgen heeft dit dan voor de verbodsbepalingen?
2. Sprake van een in de wet genoemd belang
 - Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:
 - In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats:
 - Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom:
 - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten:
 - Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben:
 - Voor soorten beschermd onder de Vogelrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:
 - In het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid.
 - In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
 - Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren.
 - Ter bescherming van flora en fauna.
 - Voor onderzoek en onderwijskundige doelen.
 - Voor het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doelen samenhangende teelt.
 - Om kleine hoeveelheden van bepaalde vogels onder bepaalde omstandigheden te vangen, te houden of te gebruiken.
3. Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

- Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime, voor soorten van de Vogelrichtlijn is dit: "De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort"
- Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten de volgende vragen worden beantwoord:
 - Wat is de staat van instandhouding (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijk verspreidingsgebied)?
 - Wat is het effect van het verlenen van de ontheffing op de betrokken populatie(s)?
- Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal een toetsing van de belangen en de alternatieven plaatsvinden en een ecologische toetsing. De richtlijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken. In de praktijk wordt hier soms (sterk) van afgeweken.